

Kampen om konservatismen

AF JACOB JENSEN

SLAGMARK #78
SIDER: 149-159

Corey Robin

The Reactionary Mind: Conservatism from Edmund Burke to Donald Trump
Oxford University Press, 2017

Mark Lilla

The Shipwrecked Mind: On Political Reaction
New York Review of Books, 2016

I 1994 kaldte historikeren Alan Brinkley i essayet "The Problem of American Conservatism" i sin professions fremmeste tidsskrift, *American Historical Review*, på studier af konservatismens historie i USA. Mens de progressive og liberale bevægelers indflydelse i amerikansk politisk historie var velbeskrevne, var den amerikanske højrefløj blevet forsømt. Ronald Reagans tiltrædelse i 1980 havde indvarslet en ny tid, et opgør med den nationale velfærdsstat, hvis grund var blevet lagt i 1930'erne og udvidet i 1960'erne, med markedsregulering og med de friheder, navnlig kvinder og afroamerikanere havde tilkæmpet sig i efterkrigstiden.

I de snart femogtyve år der er gået, siden Brinkleys essay blev udgivet, er det væltet ud med bøger, der forsøger at forklare det nye amerikanske højres opkomst og pludselige succes siden midten af 1970'erne. For eksempel har yngre historikere som Angus Burgin i *The Great Persuasion* og Kim Phillips-Fein i *Invisible Hands* undersøgt den klassisk liberale del af den amerikanske højrefløj, dens internatio-

nale forbindelser og de forretningsfolk, der finansierede indsatsen mod velfærdsstaten og markedsregulering, mens Justin Vaisse har skrevet den neokonservative bevægelses biografi. Der er desuden en stor og stadigt voksende litteratur om forbindelsen mellem den amerikanske højrefløj og evangeliske bevægelser. Her skal blot nævnes Darren Dochuks fremragende *From Bible Belt to Sunbelt* om hvordan religiøse grupper i Oklahoma, Texas og Arkansas under Depressionen migrerede til Californien, hvor deres politiske indflydelse kulminerede i valget af Ronald Reagan, der ideologisk og personligt forenede højrefløjens religiøse element og orienteringen mod det frie marked. I den store litteratur om racespørgsmålet og modstanden mod borgerrettighedsbevægelsen i Sydstaterne stikker Joseph Crespinos *In Search of Another Country* ud. Der er stadig en vis mangel på litteratur om bagslaget mod kvindebevægelsen, men der er til gengæld en stærk litteratur om den amerikanske højrefløjs kvinder. Her skal blot nævnes Lisa McGirrs enestående *Suburban Warriors* og Donald T. Critchlows *Phyllis Schlafly and Grassroots Conservatism*.

Alle disse bevægelser går under fællesbetegnelsen konservatisme, der i amerikansk forstand betyder noget lidt andet end i Europa, hvor det oftest betegner en specifik ideologi på højrefløjen. Den mere præcise danske oversættelse af det amerikanske begreb er ”borgerlig”, idet konservatisme i USA betegner højrefløjens centrale bevægelse, der inkluderer såvel traditionelle socialkonservative som klassisk liberale. Udfordringen for studier af amerikansk konservatisme er at finde nøglen, der forener højrefløjens ofte modstridende og tilsyneladende uforenelige strømninger – på samme måde som hvis vi skulle forklare, hvad der forener Venstre, Konservative, Liberal Alliance og Dansk Folkeparti. Fordi der herhjemme er tale om forskellige partier med forskellige ideologier, ville vi nok være tilbøjelige til at fokusere mere på det kontingente i deres overensstemmelser. Men i den amerikanske kontekst, hvor der kun er to partier, Demokraterne og Republikanerne, er der et anderledes behov for at finde ud af, hvad der samler de forskelligartede bevægelser på højrefløjen.

Den seneste kamp om at definere den amerikanske konservatisme har udspillet sig mellem Corey Robin og Mark Lilla. På trods af deres uenigheder har de to en række fællestræk: Begge er idehistorisk anlagte politiske teoretikere. Begge er ansat på prominente universiteter i New York, Robin på City University, Lilla på Columbia. Begge har bygget deres karrierer på at skrive anmeldelsesessays, Lilla oftest i det liberale *New York Review of Books*, Robin oftest i det venstreorienterede

The Nation. Begge skriver med udgangspunkt i et stærkt politisk engagement, Lilla er socialliberal, Robin venstreorienteret. Og begge kultiverer billedet af dem selv som fremtrædende offentlige intellektuelle med bred appel, Lilla først og fremmest i *New York Times*, Robin først og fremmest på Facebook.

Selvom stadig mere af den intellektuelle og politiske debat efterhånden synes at foregå på netop Facebook, er der i USA en meget livlig debat i en lang række små og mellemstore tidsskrifters og magasiners bog-sektioner. Udover de to mest prominente, *New York Review of Books* og *The Nation*, der allerede er nævnt ovenfor, stikker *n+1*, *The New Republic* og *Dissent* ud. Det er i disse blades spalter, at en stor del af den intellektuelt-politiske debat udspiller sig i USA, og hvor amerikanske akademikere, i rollen som offentlige intellektuelle, bygger bro til et bredere publikum ved at formidle, kritisere og perspektivere hinandens udgivelser i længere anmeldelsesessays. Til sammenligning er der i Danmark, der er fattig på sådanne platforme, en tendens til at meget af den type debat udspiller sig ukurateret på Facebook – med et lavt og stadig faldende intellektuelt niveau til følge.

Det var således i *New York Review of Books*, at Lilla gik i kødet på Corey Robins *The Reactionary Mind*, da den udkom første gang i 2011. På trods af at konservatismen helt generelt ofte er blevet udlagt som både usammenhængende og anti-intellektuel, argumenterer Robin for, at den først og fremmest er kendetegnet ved forsøget på at forsvare etablerede hierarkier og privilegier mod nivellerende trusler fra venstreorienterede bevægelser – det være sig socialistiske krav om økonomisk lighed, seksuelle eller etniske minoriteters kamp for lige rettigheder eller kvindebevægelsens protester mod mandens forrang.

I sin anmeldelse stillede Lilla sig stærkt kritisk overfor Robins brug af konservatisme-begrebet. Modsat Robin insisterer Lilla på at skelne mellem tre begreber, som Robin bruger i flæng. Lilla skelner således mellem (1) konservatisme som en politisk ideologi, der er kendetegnet ved et særligt syn på menneskets natur; (2) reaktion, der er kendetegnet ved et særligt historiesyn; og (3) højrefløjen, der er en sammenbragt familie af traditionelle konservative, højrelibertarianere og neo-konservative, der er indbyrdes uenige om en lang række vigtige spørgsmål. Lilla påpeger ganske rigtigt, og Robin indrømmer selv, at han kolliderer distinktionerne mellem de tre borgerlige ideologi-betegnelser til fordel for en definition, der går på tværs af de tre begreber. For Lilla var *The Reactionary Mind* “en nyttig bog at have – ikke som et eksempel til efterfølgelse, men som et man skulle undgå.”

Et par uger senere krydsede de to akademiske alfahanner klinger i *New York Review of Books'* spalter, hvor Robin, der helt generelt er meget konfrontatorisk anlagt, følte sig kaldet til at svare på Lillas kritik. Robin var særligt stødt over Lillas anklage om, at han betragtede konservative som onde mennesker. I modsætning hertil indvendte Robin, at konservative oprigtigt frygter, at venstreorienterede frembringer en barbarisk, ubehagelig og kedelig verden. Robin opponerede desuden imod Lillas kritik af Robins tendens til at overse forskellene mellem konservative intellektuelle til fordel for et stærkt fokus på deres ligheder. Robin påpegede, at han netop argumenterede for, at konservatismens reaktion ændrer sig over tid og rum i henhold til de venstreorienterede grupperinger, dens tilhængere er i kamp med.

Det underholdende ved udvekslingen er, at Robin faktisk ikke svarede direkte på Lillas kritik, men snarere benyttede det til at genformulere sit hovedargument. Det er ret symptomatisk for Robins måde at arbejde på. Han har et stort og vigtigt argument og endeløse variationer over det. Men det ændrer sig ikke.

Lillas hovedkritik var, at Robin forveksler reaktion, som bunder i et historiesyn, og konservatisme, som er en ideologi. I sit modsvar til Robin betegnede Lilla, der heller ikke ligefrem er sky, Robins brug af konservatisme-begrebet som "håbløst forvirret." Det er en hård anklage, der rummer en vis sandhed. Robin formår ganske rigtigt ikke at skelne mellem konservatisme, reaktion og højrefløjen, der flyder sammen i *The Reactionary Mind*.

I Lillas optik er konservatismen en politisk ideologi, der står i modsætning til liberalismen. Omdrejningspunktet i striden mellem de to ideologier er deres forskellige syn på mennesket og deres forhold til samfundet. Den konservative er ifølge Lilla først og fremmest optaget af deres ansvar overfor det samfund, de ser sig selv som arvtagere til, bundet, som de er, af deres forpligtelser overfor deres forfædre og deres efterfølgere. Det lyder rigtigt, men det er meget svært at se, hvorfor dette menneske- og samfundssyn ikke – mere eller mindre automatisk – fører til et reaktionært historiesyn. Det har Lilla ikke noget svar på.

Mens konservatismen og liberalismens modsætningsforhold er præget af forskellige menneskesyn, står de reaktionære i modsætning til de revolutionære. Striden mellem de to sidste drejer sig ifølge Lilla om deres forskellige historiesyn. I den forbindelse indfører Lilla en meget brugbar skelnen mellem to typer reaktionære. For det første er der de "restorative" reaktionære, der drømmer sig tilbage og kæmper for at genskabe tiden før revolutionen. Som eksempel nævner Lilla de franske ari-

stokrater, der kæmpede for at tilbagerulle tiden til før Den Franske Revolution. For det andet er der de ”redemptive” reaktionære, der ikke drømmer om at rulle tiden tilbage, men i stedet reagerer på revolutionen ved at forsøge at skabe en kontrarevolution. ”Redemptive” reaktionære er udmærket klar over, at der ikke er nogen vej tilbage. Der er kun håbet om at fremprovokere en ny revolution. Som eksempel nævner Lilla de europæiske fascister i mellemkrigstiden.

Én af hovedpointerne i Lillas *The Shipwrecked Mind*, der udfolder hans analyse af det reaktionære historiesyn, er imidlertid, at dette historiesyn findes på både højre- og venstrefløjen. Selvom Lillas bog slet ikke forholder sig til Robins bog, er det svært ikke at se den som foranlediget af sidstnævnte. Imidlertid er Lillas anmeldelse af Robin ikke engang taget med. Det er en skam. Anmeldelsen er betydeligt skarpere og mere oplysende, hvad angår Lillas forståelse af det reaktionære historiesyn, end bogen.

The Shipwrecked Mind er inddelt i en indledning, der udlægger temaet, og en række essays med variationer over det. I indledningen argumenterer Lilla for, at reaktionære ikke nødvendigvis er konservative. I Lillas analyse er reaktionære tænkere kendetegnet ved en apokalyptisk frygt for en ny, nært forestående mørk tidsalder, der gør dem nostalgiske efter fortiden. Hvor den revolutionære længes efter fremtiden, er den reaktionære ligeså radikal og militant i sin længsel efter fortidens paradys. Reaktionen er imidlertid ikke forbeholdt europæiske nationalister, radikale islamister og den amerikanske højrefløj. Reaktionære troper er ifølge Lilla også tydelig i venstrefløjens kamp mod globalisering, vækst og klimaforandringer.

Ligesom Lillas *The Reckless Mind* fra 2004 er *The Shipwrecked Mind* således baseret på en liberal hestesko-teori, der peger på ligheder mellem det yderste højre og det yderste venstre. I *The Reckless Mind* handlede det om, hvor uforsvarlige radikale filosofers handlinger ofte bliver, når de går fra teori til en ofte virkelighedsfjern praksis. I *The Shipwrecked Mind* udpeger og analyserer Lilla dog fortrinsvis højreorienterede tænkere, strømninger og begivenheder, hvilket får hans påstand om, at der også findes skibbrudne sind på venstrefløjen, til at fremstå lettere udokumenteret.

Det eneste venstreorienterede eksempel på en reaktionær, Lilla diskuterer med, er den franske filosof Alain Badiou, som bliver gjort til repræsentant for en ”særlig slags venstrefløj,” der i kølvandet på 68-oprørets uindfrie politiske forventninger, lider af ”nostalgi efter ’fremtiden.’” Selvom Lillas ekspertise er nyere fransk filosofi,

skinner det ikke igennem i teksten. Essayet er en meditation over Badiou's vending fra maoismen mod mere religiøse motiver, og den ligger fint i forlængelse af Lillas foregående *The Reckless Mind* og *The Stillborn God* fra 2007, der ligesom *The Shipwrecked Mind* har angiveligt virkelighedsfjerne tænkere som omdrejningspunkt.

Lilla er særligt optaget af Badiou's analyse af Sankt Paulus og spørgsmålet om jødisk partikularitet. Lilla kobler Badiou's analyse til antisemitismen, der igen bliver koblet til et pessimistisk historiesyn. Kun ved hjælp af denne karusseltur kan Lilla indirekte få gjort Badiou til reaktionær. Lilla får det til at fremstå som om implikationen af Badiou's omgang med Paulus er, at jøderne står i vejen for revolutionen. Det er dog meget væsentligt at påpege, at Badiou som inkarneret universalist er stærkt kritisk overfor alle former for religiøse og nationale tendenser til partikularisme.

Det er en problematisk manøvre, men det er nødvendigt for Lilla i forhold til at fremkalde oxymoronet "nostalgier efter 'fremtiden'" og påpege dets konsekvenser. Det bliver ikke uddybet, men nostalgier efter fremtiden dækker formentlig over en længsel efter 68-revolutionen, der ikke var. Denne nostalgi kom ifølge Lilla først til udtryk i venstrefløjstænkernes problematiske opdagelse af Carl Schmitt, og nu er Paulus så blevet genoplivet sammen med en række andre religiøse tænkere. Disse teoretiske vendinger har ifølge Lilla det tilfælles, at de bunder i, at akademikere på venstrefløjen aldrig er kommet sig over deres forventningers kollaps i 1968. De er fanget i deres politiske romantisering af revolutionen, der aldrig var. På den måde får Lilla igen revolutionære til at blive til reaktionære. Og det er et nødvendigt led i hans liberalt-centristiske politiske projekt, der går ud på at påpege den alvorlige mangel på realisme, Lilla mener at finde blandt både højre- og venstrefløjens tænkere.

Hvor Lillas ambition således er at finde overensstemmelser på tværs af det tyvende århundredes ideologiske kategorier, er Robins ærinde at finde ind til essensen af én af den moderne epokes mest fremtrædende ideologier. I den nye udgave af *The Reactionary Mind* har Robin omskrevet en række af bogens kapitler, så de hænger bedre sammen frem for at stå så løsrevet som de gjorde i førsteudgaven. Den nye udgave er inddelt i en indledende sektion, der udlægger bogens tema, og to andre sektioner, der skal illustrere bogens hovedpointe gennem læsninger af en række henholdsvis europæiske og amerikanske konservative. Hvor førsteudgaven fra 2011 bestod af essays, der hovedsageligt var skrevet i 00'erne, og derfor i høj grad

fokuserede på krig som den arena, hvor mænd kunne vise deres værd og etablere hierarkier, er den nye udgave i højere grad blevet fokuseret på markedet som den sfære, hvor entreprenante individer kan hæve sig over masserne.

I den forbindelse har Robin tilføjet et essay om Donald Trump, der er bogens afgjort bedste. Det er det først og fremmest, fordi Robin tager Trump seriøst som producent af konservative ideer. Robin argumenterer for, at Trump med sit fokus på ”deals” er del af en tradition på højrefløjen, der betragter markedet som den sfære, hvor handlekraftige mænd kan vise deres værd og konkurrere om at slå de bedste handler af og få modstanderen ned med nakken. Trump bliver i forlængelse heraf et symptomatisk udtryk for en forestilling om politik som et marked, der er blevet stadigt mere fremtrædende siden 1980’erne. I denne nye virkelighed er politikerens eksistensberettigelse først og fremmest at foretage transaktioner på det politiske marked, hvad enten det er for egen vinding eller for almenvellets skyld.

Essayet om Trump er noget af det bedste, der er skrevet om den nuværende amerikanske præsident, fordi det tager ham alvorlig som ideolog – på trods af at han ofte bliver udlagt som narcissistisk og egeninteresseret. Men det illustrerer også ét af de større problemer med Robins analyse af konservatismen. Tesen og bogens essays er først og fremmest fokuseret på elitens kamp for at hæve sig over masserne for at holde fast i etablerede hierarkier og privilegier. Men hvordan passer det sammen med, at de vigtigste strømninger på den amerikanske højrefløj siden årtusindskiftet har været populistiske – herunder Tea Party-bevægelsen og Donald Trumps nationalisme? Det bedste svar Robin har givet er, at højrefløjen får større befolkningsgrupper med på vognen ved at fokusere på hvides etablerede privilegier i forhold til sorte, latinamerikanere og andre minoriteter eller på mænds etablerede hierarkier i forhold til kvinder, homoseksuelle og andre udsatte grupper. Men det kommer til at fremstå som om folket lider af falsk bevidsthed, fordi andenudgaven er så fokuseret på tænkning, der gør markedet til den arena, hvor en lille elite kan etablere og fastholde deres magt over mennesker og hele klasser af ringere kvalitet. Spørgsmålet er imidlertid om Robins udvalgte markedstænkere er så elitære, som han gør dem til. Hvis det ikke er tilfældet, er en mere differentieret og nuanceret analyse af konservative tænkere nødvendig.

Særligt problematisk i den sammenhæng er Robins læsning af Friedrich Hayek, den prominente østrigske Nobelpristager i økonomi, der først emigrerede til England i begyndelsen af 1930’erne, for at flytte tværs over Atlanten til et professorat på

University of Chicago i 1950, for derefter i slutningen af sin karriere at vende tilbage til kontinentet til et professorat på Universität Freiburg i 1962. Robins essay om Hayek, der blev genstand for heftig kritik fra både tilhængere og kendere af Hayeks tænkning, bar oprindeligt titlen "Nietzsche's Marginal Children", da det udkom i The Nation i 2013. Essayet læser Hayek og andre østrigske økonomer i skyggen af Nietzsches forestilling om overmennesket. Ifølge Robin er der en såkaldt "elective affinity" mellem Nietzsches overmenneske og de østrigske økonomers forestilling om markedet som det forum, hvor de mest entreprenante individer kan hæve sig over massen. Effekten er at forbinde østrigerne med en kontroversiel tænkner, der ofte er blevet forbundet med nazismen. Det er en unødvendig manøvre at forbinde østrigerne med forestillinger om overmennesket. Der er rigeligt at kritisere dem for i forvejen.

Det er rigtigt, at østrigerne betragtede markedet som den kampplads, hvor der bliver etableret hierarkier. Robin overser eller ignorerer dog deres dynamiske markedsopfattelse. Mens neoklassisk økonomisk teori forestiller sig, at markeder er statisk ligevægt, og at agenterne, der handler på det, er rationelle og har fuld information, er markedet i den østrigske skoles analyse i konstant bevægelse. Markedet nivellerer hele tiden de hierarkier, der lige er blevet dannet, og bringer nye entreprenører til tops. Robin overser desuden, at østrigerne opfandt forestillingen om, at det er forbrugers valg, der i sidste ende bestemmer, hvilken entreprenør, der skal sidde i toppen af hierarkiet – på samme måde som borgeren vælger den politiske entreprenør. Forestillingen om den suveræne forbruger blev opfundet af den østrigske økonom Ludwig von Mises som modsvar til den socialistiske forestilling om økonomisk demokrati, der vandt frem i mellemkrigstiden. Østrigernes pointe er ikke, at markedet ikke skaber hierarkier. Det gør det, og det er dets store fortrin. Men dets demokratiserende aspekt er, at det samtidig hele tiden undergraver disse hierarkier og etablerer nye – og at alle potentielt kan deltage i spillet.

Det er givet, at denne forestilling om forholdet mellem entreprenøren og den suveræne forbruger har meget lidt med virkeligheden at gøre. Det centrale forhold, som østrigerne ikke har et svar på – og som er liberalismens akilleshæl – er det, William Davies i *The Limits of Neoliberalism* fra 2014 har kaldt konkurrencens paradoks. På den ene side er formålet med konkurrence at skabe et ulige udkomme. På den anden side kræver konkurrence, at de konkurrerende starter på linje, hvis spillet skal give mening. I praksis forudsætter det en stærk instans, en stat, der hele

tiden nulstiller spillet og sørger for, at alle i videst muligt omfang har samme udgangspunkt. Socialliberalismens accept af socialpolitisk intervention kan læses som et forsøg på at komme overens med konkurrencens paradoks, men klassisk liberale og de mere radikale libertarianere har kun øje for det ulige udkomme, og overser nødvendigheden af at starte på linje. De går ud fra, at det ulige udkomme nivellerer herskende forskelle og etablerer nye. Virkeligheden fortæller en anden historie, der afviger stærkt fra østrigernes demokratiske forestilling om markedet. Det ændrer ikke på, at det er én af de centrale årsager til markedstænkningens gennemslagskraft. Robins tese, og dens implicitte fokus på elitens kamp for at holde masserne på plads, overskygger altså kompleksiteterne i markedstænkningen.

Robin overser desuden, at Hayek og stort set samtlige markedstænkere siden 1930'erne reagerede imod planlægning. Det vil sige, at de først og fremmest reagerede mod forsøg på at planlægge økonomien og det sociale liv på baggrund af ekspertviden. I den forstand er markedstænkningen i det tyvende århundrede i høj grad en reaktion imod elitære, ofte venstreorienterede forestillinger om, at vores økonomiske og sociale liv kan planlægges og styres af teknokratiske eksperteliter. I planlægningens sted sætter markedstænkere ikke forretningsmænd eller entreprenører som en alternativ elite, men snarere en metafysisk forestilling om markedet som den sfære, der ved hjælp af spontane, i modsætning til planlagte, processer er i stand til at koordinere millioner af menneskers præferencer, værdier og handlinger. Hvor forvrænget billedet end er, er der tale om en demokratisk opfattelse af markedet som den sfære, der tillader mennesker at handle ud fra deres individuelle præferencer uden at blive underlagt planlæggernes tvang. Vi skal ikke acceptere det billede af markedet, men vi er nødt til at forstå det, hvis vi skal gøre os begreb om den indflydelse, markedstænkningen har haft i de sidste cirka fyrre år. Det hjælper Robins analyse os ikke til, fordi han først og fremmest er forhuppet på at finde overensstemmelser mellem virkelighedens marked og teoretikernes forsøg på at legitimere det. En metode, der måske havde været mere frugtbar, hvis han havde understreget diskrepanserne mellem virkelighedens marked og markedstænkernes demokratiske fremstilling af det. Det er prisen, Robin betaler for at lave en overordnet tese, der skal rumme traditionelle konservative og klassisk liberale. En anden pris er, at venstrefløjen i Robins analyse kommer til at fremstå som en samlet blok, der har et fælles emancipatorisk projekt, der altid er startet nedefra i modsætning til højrefløjens forsøg på at bevare elitens privilegie, men som markedstænkernes

modstand mod socialistisk planlægning illustrerer er billedet langt fra så entydigt.

I den forbindelse er det værd at spørge hvilken rolle midten og de socialliberale i Det Demokratiske Parti spiller i Robins dikotomi mellem reaktionære og progressive. De bliver ikke nævnt i bogen, men Robin har i et interview med Timothy Shenk i *Dissent* udtalt, at liberale ofte har fungeret som kontrarevolutionære konservative i det tyvende århundrede. Hvis man betragter udviklingen af den amerikanske velfærdsstat fra Franklin D. Roosevelt i 1930'erne og frem til Lyndon B. Johnson i 1960'erne, står det efterhånden klart, at dens skabelse og udvikling var dybt afhængig af racistiske demokratiske repræsentanter og senatorer fra sydstatene, der ganske vist var generøst indstillet overfor hvide arbejdere, men gjorde alt, hvad de kunne, for at fratage afroamerikanere muligheden for at få del i de nye velfærdsgoder. Ikke desto mindre betragtes den amerikanske velfærdsstat med rette som et progressivt fremskridt, selvom det er umuligt ignorere dens dybt konservative begyndelse. På tilsvarende vis er den politiske historie siden 1970'erne svær at sætte i ideologisk bås. Selvom Reagans præsidentperiode oftest udpeges som den skelsættende i skiftet fra New Deal-ordenen til en markedsorienteret æra, blev en række af de værste dereguleringer, der førte til finanskrisen i 2008, indført af den nominelt liberale Bill Clinton, der ligeledes tog nogle store opgør med den "forvoksede" velfærdsstat og dens klienter samtidig med at hans regering forgæves forsøgte at udvide det amerikanske sundhedssystem, så det kom til at dække langt flere amerikanere.

Hvis man drager den logiske konklusion af Robins argument, er alle dele af det politiske spektrum potentielle konservative. På den måde skaber han en ideologisk kategori, der kun giver mening som led i ophøjelsen af venstrefløjen som den eneste legitime repræsentant for den brede befolkning i kampen mod økonomisk, politisk og social ulighed. Og det synes på mange måder at være formålet med Robins analyse. Venstrefløjen, det vil sige de bevægelser, der ligger til venstre for Demokraterne, bliver implicit til alt det gode, konservatismen – nu forstået som det etablerede politiske system – ikke er. Det giver et dikotomisk verdensbillede med de to gamle, etablerede partier på den ene side og venstrefløjen på den anden. Det passer perfekt ind i den ekstremt polariserede politiske kultur i USA, men hvor det traditionelt er Demokraterne og Republikanerne, der står overfor hinanden, bliver frontlinjen i Robins analyse forskudt, så det bliver venstrefløjen imod det etablerede system. Det har potentiale til at fungere som et slagkraftigt indlæg i igangværende

politiske kampe, hvor en ny og meget energisk venstrefløj er på fremmarch, først og fremmest repræsenteret ved Bernie Sanders-bevægelsen og revitaliseringen af Democratic Socialists of America. I en tid hvor amerikanerne tilsyneladende reagerer mod politiske, økonomiske og sociale eliter, kan det være et stærkt argument imod højrefløjen, at det er den, der forsøger at fastholde de etablerede hierarkier, mens venstrefløjen kæmper for at undergrave etablissementet.

Idéhistorisk er det imidlertid mere relevant at se på delene frem for på helheden, når man har med så bred en bevægelse som den amerikanske højrefløj at gøre. Det gør os i stand til at se de store forskelle og uenigheder, der faktisk er på højrefløjen, frem for at se den som én samlet bevægelse. Politisk kan det derimod være langt vigtigere at se på helheden frem for på delene, og i den sammenhæng har Robin givet aktivister på venstrefløjen et uvurderligt våben.

Det større spørgsmål, der melder sig, er, om det kan lade sig gøre at forene den sobre analyse af komplekse ideologiske strømninger med et stærkt politisk engagement. Robins og Lillas interventioner tyder på, at det er svært. Hvor Robins er et forsøg på at optegne venstrefløjens primære modstander, er Lillas bøger ligeledes idéhistorisk problematiske forsøg på at optegne og forsvare den liberale midte, der siden Den Kolde Krigs afslutning gradvist har mistet den dominerende position, den havde i efterkrigstiden. Hvor Robin kollapse forskellene mellem stort alle fra midten til højre, kollapse Lilla forskellene mellem højre og venstre. Begge er legitime politiske projekter, men de giver karikerede billeder af komplekse tænkere og ideologiske bevægelser.

Jacob Jensen er ph.d.-studerende ved Idéhistorie, Aarhus Universitet.